

Avdelningen för analys
Karin Flyckt
Karin.flyckt@socialstyrelsen.se

Landsbyggs- och
infrastrukturdepartementet
106 30 Stockholm

Remiss från Landsbyggs- och infrastrukturdepartementet - Uppdrag att föreslå lättnader på byggkraven för studentbostäder (slutrapport från Boverket)

Ert diarienummer LI2024/00994

Socialstyrelsens yttrande utgår från myndighetens sektorsansvar för genomförandet av de funktionshinderspolitiska målen med anknytning till myndighetens verksamhetsområde.

Socialstyrelsen avstyrker Boverkets förslag att i plan- och bygglagen (2010:900), PBL, att införa möjlighet till undantag från krav på tillgänglighet och användbarhet för högst 80 procent av byggnadens studentbostäder vid uppförande.

Socialstyrelsen har förståelse för de utmaningar som finns när det gäller att tillhandahålla studentbostäder till befolkningen i stort. Myndigheten anser dock att den höga andelen som föreslås kunna undantas från tillgänglighetsanpassningar riskerar att få negativa konsekvenser för personer med funktionsnedsättning. En av de uttalade ambitionerna i den nationella strategin för funktionshinderspolitiken handlar om rätten till arbete. En förutsättning för att uppnå detta är rätten till utbildning, inklusive högre utbildning. Redan idag möter personer med funktionsnedsättning flera utmaningar när det gäller högre utbildning, till exempel tillgång till anpassat studiematerial. En annan utmaning handlar om tillgång till hjälpmedel och individuellt stöd. Personer som inleder högre studier gör det ofta på annan ort. För många personer med funktionsnedsättning innebär detta att individuellt stöd måste sökas på nytt. Regionala och lokala riktlinjer samt väntetider i samband med utredningar skapar dock en osäker situation för den enskilde. Att sänka kraven på tillgänglighet i studentbostäder kan innebära ytterligare utmaningar för gruppen. Förslaget riskerar med andra ord att motverka de nationella målen i den funktionshinderspolitiska strategin.

I förslaget anges vidare att de studentbostäder som inte är tillgängliga och användbara ska kunna besökas av personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga. Undantag föreslås dock för studentbostäder på våning som inte nås från marken i en byggnad med färre än tre våningar som saknar hiss

eller annan lyftanordning. Socialstyrelsen befarar att detta riskerar att försvåra den sociala samvaron för studerande med funktionsnedsättning.

Socialstyrelsen saknar underlag för hur andelen 80 procent har tagits fram. I Boverkets rapport görs referenser till regler i Norge och Finland. Myndigheten för dock inget resonemang kring hur reglerna har påverkat förutsättningarna till högre studier för personer med funktionsnedsättning. Såväl Norge som Finland ratificerade konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning relativt sent, och har ännu inte fått några rekommendationer från konventionens övervakningskommitté. Det saknas med andra ord övergripande kunskap om hur de båda ländernas regler påverka möjligheterna till studier för denna grupp.

Vidare saknar Socialstyrelsen ett resonemang kring hur de tillgängliga lägenheterna ska fördelas. Myndigheten erfar att det råder en generell brist på studentlägenheter. Det torde därför vara svårt att låta personer med funktionsnedsättning få förtur till dessa lägenheter. Det är också osannolikt att en lägenhet som uppfyller tillgänglighetskraven får stå tom i väntan på en student med funktionsnedsättning. Socialstyrelsen befarar därför att det kan bli svårt för personer med funktionsnedsättning att få tillgång till de 20 procent av studentlägenheterna som uppfyller tillgänglighetskraven.

Slutligen befarar Socialstyrelsen att de föreslagna undantagen för tillgänglighet i studentbostäder riskerar att öka behoven av individuellt stöd. Behovet av stöd, liksom omfattningen, påverkas av hinder i vardagen såsom tillgänglighet i närmiljön. Socialstyrelsen kan inte utesluta att Boverkets förslag kommer att öka behovet av individuellt stöd hos studenter med funktionsnedsättning, såsom personlig assistans och ledsagning enligt LSS. Myndigheten kan inte heller utesluta att förslagen kommer att medföra ökad isolering och ofrivillig ensamhet för studenter med funktionsnedsättning. Det gäller framförallt förslaget om undantag från tillgänglighetskraven för studentbostäder på våning som inte nås från marken i en byggnad med färre än tre våningar som saknar hiss eller annan lyftanordning.

Beslut i detta ärende har fattats av avdelningschefen Natalia Borg.
Föredragande har varit sakkunnig Karin Flyckt.

För Socialstyrelsen

Natalia Borg

Karin Flyckt